UCHWAŁA NR XXV/208/2020
RADY POWIATU WĄGROWIECKIEGO

z dnia 22 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Wągrowieckim

Na podstawie Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 roku poz. 920) oraz art.6 ust.3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218) Rada Powiatu Wągrowieckiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Wągrowieckim stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wągrowieckiego

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Wiceprzewodnicząca Rady
Powiatu

Krystyna Urbańska

Uzasadnienie

do Uchwały Rady Powiatu Wągrowieckiego z dnia 22 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Wągrowieckim Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa w aktualnym brzmieniu określa cztery rodzaje zadań własnych powiatu. Poza zapewnieniem osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej, powiat zobowiązany jest do opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz do opracowania i realizacji programów profilaktycznych mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie. Do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat art. 6 ust. 4 ustawy zalicza w szczególności tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz opracowywanie i realizacje programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadania te finansowane są ze środków budżetu państwa. Powiatowy program jest komplementarny i spójny z Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przyjętymi i realizowanymi w gminach na terenie Powiatu Wągrowieckiego, jest również zgodny z aktami prawnymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym, funkcjonującymi zarówno na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wągrowieckim

Spis treści

WPROWADZENIE

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

II. Zakres działań organów administracji rządowej i samorządowej

III. Dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie w Polsce

IV. Dane statystyczne dotyczące przemocy w Powiecie Wągrowieckim

V. Programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w GMINACH POWIATU WĄGROWIECKIEGO

VI. Uwarunkowania systemowe i analiza SWOT dla programu powiatowego

VII. Adresaci, założenia programu, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki

VIII. Harmonogram działań na lata 2021 -2025

IX. Monitoring i ewaluacja programu

WPROWADZENIE

Dla skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności właściwego określenia organów państwa , w tym organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, konieczna jest świadomość specyfiki zjawiska i wiedza na temat cyklu przemocy w rodzinie oraz sytuacji psychologicznej osób jej doświadczających, zwłaszcza, że z przemocą w rodzinie wiąże się wiele mitów i stereotypów z pewnością utrudniających walkę z tym zjawiskiem. W niniejszym opracowaniu wskazane zostaną najbardziej istotne fakty i informacje uzasadniające potrzebę podejmowania przez organy państwa w odniesieniu do przemocy w rodzinie specjalnych działań , jak również dotyczące mitów i stereotypów funkcjonujących na temat przemocy w rodzinie, które często uniemożliwiają skuteczną reakcję przedstawicieli tych organów.

Przemoc w rodzinie, inaczej zwana przemocą domową to nie tylko przemoc fizyczna lecz także psychiczna, seksualna, ekonomiczna lub zaniedbanie. Wbrew stereotypom ma ona miejsce nie tylko w rodzinach z tzw. marginesu społecznego, lecz także w tych dobrze sytuowanych, uważanych za „normalne" i występuje we wszystkich grupach społecznych. Przemoc w rodzinie nie jest zachowaniem incydentalnym i zwykle powtarza się według określonego schematu.

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Za przemoc w rodzinie, zwaną również przemocą domową, zgodnie z definicją art.2 pkt. 2 ustawy z dnia 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uznaje się **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą**".

Cechy charakterystyczne dla zjawiska przemocy w rodzinie to

- intencjonalność – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- nierównomierność sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą- sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza;
- naruszanie praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- doświadczanie cierpienia i bólu – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą.

Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samy nienawiść i pragnienie odwetu. Przemoc pojmowana jest także jako wywieranie wpływu na innych ludzi, w wyniku którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom tego rozwoju.

Rodzaje i formy przemocy :

- **przemoc fizyczna** – wszystkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej (m.in. bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu) .

- **przemoc psychiczna** – umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczna lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienia się stanów lękowych i nerwicowych (m.in. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabraniem dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, mówienie kobiecie, że jest do niczego, że jest brzydka, głupia, chora psychicznie, że nikt jej nie ze chce, że bez sprawcy sobie nie poradzi).

- **przemoc seksualna** – wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy (w szczególności zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie, krytyka zachowań seksualnych).

- **przemoc ekonomiczna (finansowa**) – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy (m.in. utrzymywanie ofiary w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, odbieranie zarobionych pieniędzy, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia, nie łożenie na prowadzenie domu).

- **zaniedbanie** - ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób najbliższych.

- **przemoc polegająca na osaczaniu** – np. ciągłe chodzenie za kimś, śledzenie, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy, zastraszenia lub nękania.

- przemoc w wymiarze społecznym – m.in. zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje bowiem ona w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym, co w znacznym stopniu utrudnia udzielenie im pomocy.

Wśród przyczyn stosowania przemocy wymienia się w szczególności :

- normy społeczne i kulturowe – w wielu środowiskach bicie, stosowanie kar cielesnych znajduje akceptację- w polskiej kulturze od wieków istniało społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych;
- dziedziczenie wzorca przemocy w rodzinie - dzieci wychowywane w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są ofiarami, są wyuczone, że najlepszym sposobem radzenia sobie z problemami jest przemoc;
- uzależnienie i nadużywanie alkoholu oraz środków psychoaktywnych - najwięcej sprawców przemocy w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu;
- środowisko społeczne - bezrobocie, złe warunki materialne i mieszkaniowe, frustracja, kumulacja niepowodzeń w życiu.

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się.

W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy następujące po sobie fazy:

1. FAZA NARASTAJĄCEGO NAPIĘCIA: narasta napięcie między partnerami, przy czym początkowo akty przemocy mają łagodny charakter, często jest to forma werbalna, w zachowaniu sprawcy pojawia się napięcie, złość i poirytowanie, przemoc owiec prowokuje awantury, traci panowanie nad emocjami, sięga po alkohol i inne środki odurzające. Ofiara uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków, często przeprasza, doświadcza dolegliwości psychosomatycznych. W wyniku napięcia sama prowokuje awanturę.

2. FAZA AKTU FIZYCZNEGO / GWAŁTOWNEJ PRZEMOCY : napięcie narasta do tego stopnia, że następuje atak – incydent gorącej przemocy. Sprawca staje się gwałtowny, wpada w szał, wyładowuje się dokonując aktu przemocy. Ofiara stara się go uspokoić, ochronić siebie, jest bezradna. Po akcie przemocy jest w szoku, odczuwa wstyd, upokorzenie, przerażenie, traci ochotę do życia.

3. FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA: po incydencie przemocy gorącej dochodzi do spadku napięcia, często jest to czas skruchy, przeprosin, wzmożonego poczucia winy u sprawcy, składania obietnic związanych ze zmianą zachowania. Sprawca zapewnia, że więcej tego nie zrobi, dba , kupuje kwiaty, prezenty. Ofiara przemocy po raz kolejny zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy, czuje się kochana, jest pełna nadziei na życie bez przemocy.

Przemoc w rodzinie najczęściej jest określana jako znęcanie się nad rodziną. Zgodnie z art. 207 § 1 k.k. kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności (…).

II. ZAKRES DZIAŁAŃ I OBOWIĄZKI ORGANÓW ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDOWEJ

Bardzo istotną rolę w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie odgrywa **współpraca** różnych służb, instytucji i organizacji pozarządowych. Reagowanie na przemoc domową jest dla ofiary i sprawcy czytelnym komunikatem, że sytuacja rodziny nie jest sprawą prywatną, a krzywdzenie osób bliskich nie jest akceptowane społecznie.

Współpraca wielu podmiotów wynika z założenia, że pomoc udzielana rodzinom powinna być kompleksowa i wielodyscyplinarna. Pomoc musi uwzględniać aspekty życia osób krzywdzonych, jak i sprawców przemocy. Wsparcie oraz pomoc psychologiczną, socjalną, materialną, często medyczną i prawną powinna otrzymać cała rodzina.

„Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:
1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania."

Ogromną rolę odgrywa policjant, pracownik socjalny, członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, psycholog, pedagog szkolny, lekarz, pielęgniarka jak również przedstawiciel działającej na danym terenie organizacji pozarządowej. Podejmując decyzję o współpracy jest szansa na zwiększenie efektywności działań na bardziej skuteczne i twórcze rozwiązywanie problemów.

Do zadań wojewody należy: opracowywanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, cykliczne badanie infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie, przekazywanie środków na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat (programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy oraz prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie), a także dofinansowywanie zadania własnego samorządu województwa (szkolenia), monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie; powoływanie i odwoływanie Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, monitorowanie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy pomocy Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nadzór nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez samorząd gminny, powiatowy i województwa, kontrola realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej.

Zadania organów administracji samorządowej

Samorząd gminny: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, w skład których wchodzą przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi, prokuratorzy przedstawiciele podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Samorząd gminny realizuje również obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym.

Samorząd powiatowy: opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania, przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

Samorząd województwa: opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowywanie ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowych programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Zakres działań instytucji pomocy społecznej, policji, sądów, prokuratury, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych

Pomoc społeczna- celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc udzielana jest między innymi z powodu wstępowania w rodzinie przemocy. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni, działający zgodnie z ustaloną rejonizacją w ośrodkach pomocy społecznej. W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna: przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby (Niebieska Karta – załącznik do wywiadu), przygotowuje wszechstronny plan pomocy, monitoruje efekty podjętych działań, pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, udziela szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca gdzie można uzyskać taką pomoc, udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy, w uzasadnionych przypadkach: udziela

pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, udziela pomocy rzeczowej np. przekazanie odzieży, żywności, udziela zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się, informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym, wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach, w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami policji, w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z ustaloną procedurą. Może organizować i prowadzić np. punkty informacyjne, ośrodki pomocy, grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej, świetlice dla dzieci, współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Policja - jest pierwsza na miejscu zdarzenia, pierwsza ma kontakt z ofiarą i sprawcą. Przez to indywidualna reakcja funkcjonariuszy jest jednocześnie miernikiem instytucjonalnej reakcji wobec ofiar i sprawców. Do podstawowych zadań policji należy m.in.: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi oraz wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców. Z kolei działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to: interwencja, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy. Osoby wzywające policję mają natomiast prawo do uzyskania od policjantów zapewnienia o doraźnym bezpieczeństwie, uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie (numer identyfikacyjny policjantów, nazwa i siedziba jednostki), wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy, zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

Sądy rodzinne i opiekuńcze zobowiązane są do reagowania na każdą informację dotyczącą wszelkich nieprawidłowości w opiece nad dzieckiem oraz naruszenia jego dóbr. Powołane zostały w szczególności do rozpoznawania spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, postępowania w sprawach nieletnich oraz w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu. Sądy te przyjmują każde zawiadomienie o przemocy nad małoletnimi, jak również prowadzą postępowanie opiekuńcze mające na celu zabezpieczenie dzieci oraz resocjalizację rodziny. W sytuacji wystąpienia przemocy wobec dzieci sądy opiekuńcze i rodzinne w swoich kompetencjach posiadają możliwość zastosowania następujących środków: zobowiązanie rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń, np. podjęcie terapii odwykowej, uczęszczanie na zajęcia typu „Szkoła dla rodziców i wychowawców", powstrzymanie się od spożycia alkoholu, poddanie się badaniom psychologicznym, psychiatrycznym, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi, zarządzenie umieszczenie małoletniego w rodzinie zastęp-

czej albo w placówce opiekuńczo – wychowawczej, zakazanie rodzicom pozbawionym władzy rodzicielskiej osobistej styczności z dzieckiem, pozbawienie władzy rodzicielskiej. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich zawiera katalog środków stosowanych przez sądy opiekuńcze wobec nieletnich dopuszczających się czynów karalnych m.in.: udzielenie upomnienia, zobowiązanie do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzania się w stan odurzenia, ustanowienie nadzoru odpowiedzialnego rodziców lub opiekuna, ustanowienie nadzoru organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zastosowanie nadzoru kuratora, skierowanie do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją, orzeczenie o umieszczenie w rodzinie zastępczej, w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w młodzieżowym ośrodku socjoterapii albo w ośrodku szkolno- wychowawczym, orzeczenie o umieszczenie w zakładzie poprawczym.

Prokuratura - prokurator wydaje wytyczne dla policji i ma największy wpływ na jej działania oraz właściwe ukierunkowanie postępowania przygotowawczego. Dlatego ważna jest posiadana przez prokuratora wiedza na temat specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, aby w trakcie postępowania przygotowawczego oraz sądowego naczelną zasadą przyświecającą jego pracy było zapewnienie bezpieczeństwa osobom pokrzywdzonym i pociągnięcie do odpowiedzialności tych, którzy stosują przemoc wobec najbliższych. Od podejścia organów ścigania zależy również, czy i w jakim stopniu osoba pokrzywdzona będzie konsekwentna wobec sprawcy przemocy, nastawiona na współpracę z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnienia okoliczności czynu, zebrania i zabezpieczenia dowodów, ¬ujęcia sprawcy, w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego czy tymczasowego aresztowania.

Służba zdrowia - przemoc domowa kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą jej wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest: rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć, umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania, poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy, wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego

uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

Oświata - pracownicy placówek oświatowych najczęściej mogą zaobserwować widoczne zmiany w zachowaniu uczniów, sugerujące istnienie kryzysowych zdarzeń w rodzinie, albo też widoczne ślady stosowania przemocy fizycznej. Zgodnie z art. 12 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązani są wówczas zawiadomić odpowiednie służby (policję lub prokuraturę). W oparciu o art. 304 Kodeksu postępowania karnego muszą także przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, gdyż w przeciwnym wypadku podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej (zgodnie z art. 75 Karty Nauczyciela). Biorąc pod uwagę troskę o zdrowie psychofizyczne dziecka i zapewnienie mu bezpieczeństwa pracownicy placówki oświatowej muszą zadbać również o specjalistyczną pomoc – medyczną i/lub psychologiczną. Zobowiązani są również do poinformowania rodziców (opiekunów) małoletniego o jego aktualnej sytuacji. Podejmowane działania mają przede wszystkim na celu przywrócenie dziecku poczucia bezpieczeństwa i minimalizację szkód psychicznych, na które było dotychczas narażone.

Organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomaganiu ofiarom przemocy w rodzinie, które oferują m.in.: pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym, pomoc prawną, w tym pisanie pozwów i wniosków, pomoc socjalną, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci, udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych i w pracach zespołów pomagających ofiarom przemocy, np. przy gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych czy ośrodku pomocy społecznej. Ważnym aspektem działalności organizacji pozarządowych jest zapewnianie ofiarom przemocy całodobowej opieki, kiedy nie jest możliwe ich przebywanie w swoim miejscu zamieszkania. Nie zawsze bowiem samorządy gminne czy powiatowe dysponują możliwością organizacji takich miejsc pobytu dla ofiar przemocy.

III. DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POLSCE

Ofiarą przemocy domowej potencjalnie może być **każdy** członek rodziny.
W znaczącej większości to **kobiety i dzieci** są najczęściej ofiarami przemocą.
Przemoc stosowana jest często także w stosunku do **osób starszych** mieszkających wspólnie pod jednym dachem z młodszym pokoleniem, **osób chorych** (niepełnosprawnych, osób leżących, bezbronnych).
Zdarza się także, że ofiarami są mężczyźni, którzy z jakiś przyczyn nie radzą sobie z sytuacją w domu. Ich funkcjonowanie jest podporządkowane domownikom, nie potrafią się bronić.

Szczegółowe dane niezbędne dla zobrazowania zjawiska przemocy w polskich rodzinach pochodzą z **policyjnych statystyk, raportu „ Przemoc i konflikty w domu" opracowanego przez Centrum Badania Opinii Społecznej a także z** Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" w 2019 roku**.**

STATYSTYKI POLICYJNE za lata 2015-2019

	2019	2018	2017	2016	2015
Ogółem Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta" *	74 313	73 153	75 662	73 531	75 495
- w tym wszczynających procedurę	61 076	59 829	61 980	59 590	61 133
- kolejna przemoc w trakcie procedury	13 237	13 324	13 682	13 941	14 362
Ogólna liczba ofiar przemocy	**88 032**	**88 133**	**92 529**	**91 789**	**97 501**
Liczba ofiar kobiet	65 195	65 057	67 984	66 930	69 376
Liczba ofiar mężczyzn	10 676	10 672	11 030	10 636	10 733
Liczba ofiar małoletnich	12 161	12 404	13 515	14 223	17 392
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	**74 910**	**73 654**	**76 206**	**74 155**	**76 034**
Liczba podejrzewanych sprawców kobiet	6 448	6 045	5 878	5 461	5 244
Liczba podejrzewanych sprawców mężczyzn	68 148	67 306	70 035	68 321	70 484
Liczba podejrzewanych sprawców nieletnich	314	303	293	373	306
Ogólna liczba podejrzanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	**42 583**	**43 182**	**46 092**	**46 537**	**48 841**
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu- kobiety	2 126	1903	2 028	1 993	1 972
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu- mężczyźni	40 435	41 257	44 037	44 499	46 830
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu- nieletni	22	22	27	45	39
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, placówka opiekuńcza)	309	427	413	598	275

**Od 2012 roku zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową – powyższe dane dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty" wyłącznie przez Policje (bez danych działalności innych upoważnionych do zwalczania przemocy domowej podmiotów pozapolicyjnych tj. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywani problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie)*

Analiza ogólnopolskich danych publikowanych przez Policję **pozwala na ostrożne stwierdzenie, że liczba ofiar przemocy domowej w ostatnim 5-leciu wykazuje tendencję spadkową**. Jednakże wciąż duża część badanych przez centrum Badania Opinii Społecznej w 2019 roku zna, chociażby z widzenia, osobę dotkniętą przemocą w rodzinie. Co czwarty badany poznał taka osobę, a co ósma ankietowana, która była w stałym związku

zadeklarowała, że była uderzona przez swojego partnera. Dane te pokazują, jak z jak gigantycznym wciąż problemem mamy do czynienia.

DANE RAPRTU Z BADANIA PRZEMOCY I KONFLIKTÓW W DOMU PROWADZONEGO PRZEZ CENRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNYCH W 2019 ROKU

Badanie "Przemoc i konflikty w domu" przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Społecznej z 2019 r. jest próbą oszacowania skali zjawiska przemocy fizycznej występującej w związkach, inne formy agresji związane z przemocą psychiczną oraz zbadanie poziomu społecznego przyzwolenia na jej stosowanie .

Wnioski z badań: Polacy w zdecydowanej większości nie akceptują używania przemocy fizycznej w związku, choć stopień przyzwolenia na nią silnie zależy od płci ofiary. Ogromna większość badanych (88%) całkowicie potępia stosowanie przemocy wobec kobiet, choć 8% uważa, że stosowanie jej wobec nich w pewnych okolicznościach może być usprawiedliwione. Jednak kiedy ofiarą jest mąż lub partner, znacznie mniej ankietowanych potępia stosowanie przemocy (64%), a więcej niż co czwarty (27%) twierdzi, że w pewnych sytuacjach może być ono usprawiedliwione.

Trzech na stu ankietowanych zawsze usprawiedliwiłoby partnerkę, która w gniewie uderzyłaby partnera. Znaczenie w tym kontekście odgrywają wykształcenie i ocena własnych warunków materialnych osób badanych. Generalnie badani lepiej wykształceni i bardziej zadowoleni z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych częściej potępiają stosowanie przemocy w związku.

Statystyka dotycząca kwestii, czy obowiązujące przepisy prawa w wystarczającym stopniu chronią kobiety przed przemocą przestawia się następująco:

Polacy są podzieleni w tej kwestii, jednakże przeważa przekonanie, że są one niewystarczające (47% wobec 36%). W ciągu ostatnich lat nastąpił wzrost przekonania, że obowiązujące prawo jest wystarczające (z 28% do 36%). Warto dodać, że w okresie dzielącym badania ratyfikowana została konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet.

O potrzebie zmiany przepisów częściej przekonane są kobiety niż mężczyźni (51% wobec 49%). Zauważyć można również, że częściej taką konieczność dostrzegają badani w wieku 25-44 lat (52%), ankietowani niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (62%) oraz kobiety doświadczające przemocy fizycznej (62%).

Badanie ustala ponadto, że:

* 22 % osób badanych zna osobiście lub z widzenia kobiety bite przez mężów/partnerów,

* co dziesiąty badany, będąc w stałym związku doświadczył agresji ze strony partnera, jednakże były to jednorazowe zdarzenia,

* kobiety dwukrotnie częściej niż mężczyźni deklarują, że były ofiarami przemocy w domu,

* 8 % Polaków deklaruje, że najczęściej doświadcza agresji w domu,

* co dwunasty badany deklaruje, że zdarzyło mu się uderzyć partnera, partnerkę – jednakże zdarzyło się to tylko raz,

* kobiety nieco częściej niż mężczyźni przyznają, że podczas kłótni uderzyły partnera (12% wobec 5%),

* tylko nieliczni rodzice tj. 1 % przyznają, że byli kiedyś uderzeni przez swoje dorastające lub dorosłe dziecko,

* aż 75% badanych wskazuje, że doświadczyło przemocy fizycznej,

* 13 % żyjących w stałych związkach deklaruje, że zdarzają się sytuacje, kiedy współmałżonek używa wyzwisk i obelg, 9% doświadcza poniżania, 8 % uskarża się na ograniczanie kontaktów z rodziną i znajomymi, 6 % przyznaje, że partner grozi lub szantażuje,

* najczęściej podawaną przyczyną nieporozumień są codzienne obowiązki domowe – 20%, sprawy błahe, drobnostki, sprawy nieistotne – 19%, odmienne poglądy i różnice zdań – 17% a dopiero na czwartym miejscu sprawy finansowe – 11%.

DANE RAPORTU PODSUMOWUJĄCEGO DZIAŁALNOŚĆ OGÓLNOPOLKSIEGO POGOTOWIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA" w 2019 ROKU

Przez cały ubiegły rok za pośrednictwem Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" przeprowadzono 22 347 rozmów, z czego nieco ponad 91 proc. miało miejsce za pośrednictwem infolinii telefonicznej. Prawie 3500 połączeń pochodziło od świadków (15,6% wszystkich rozmów), a jedynie 252 – od osób krzywdzących (stanowi to 1,1% wszystkich rozmów). Telefony od osób stosujących przemoc również we wcześniejszych latach zdarzały się sporadycznie.

800-120-002: Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia"
Prawie połowa dzwoniących (46,9%) kontaktowała się z infolinią po raz pierwszy. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety (77,6%). Dzwoniącymi były przede wszystkim osoby dorosłe – 534 połączenia zostały wykonane przez osoby niepełnoletnie (296 – dziewcząt, 238 – chłopców), co stanowi jedynie 2,4 proc. wszystkich rozmów. Dzwoniono z całej Polski, przy czym najwięcej połączeń wykonano z terenu województwa mazowieckiego (35,9%), najmniej zaś z województwa opolskiego (1,2%).Udział mieszkańców wsi we wszystkich połączeniach wyniósł 12,7 proc.
Osoby zgłaszające przemoc w większości przypadków nie wskazywały na jeden jej rodzaj. Jak wynika ze statystyk przemocy domowej: „przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją w 2019 roku 6 275 osób (w tym 180 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 3 696 dzwoniących (w tym 147 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej". W prawie połowie przypadków (47,5%) osobą krzywdząca był partner, na drugim miejscy rodzic lub rodzice, w dalszej kolejności – były partner, pełnoletnie dziecko i dalsza rodzina.

W 2019 roku do Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" nadesłano ponadto 1609 wiadomości e-mailowych. 95,8 proc. z nich pisały osoby dorosłe, w większości kobiety (65,6%, 1056 wiadomości). Ponad połowa wiadomości

(56,1%) pochodziła od osób, które kontaktowały się z Pogotowiem „Niebieska Linia" nie pierwszy raz.
Najczęściej pisały osoby doznające przemocy (42% wszystkich wiadomości) oraz jej świadkowie (33%). E-maile dotyczyły przede wszystkim zjawiska samej przemocy. Był to temat 64,8 proc. wszystkich wiadomości. Prawie 7 proc. z nich dotyczyło dodatkowo przemocy i alkoholu. Dalsze miejsca zajmowały zagadnienia związane z problemami rodzinnymi i emocjonalnymi.

W ubiegłym roku „Niebieska Linia" wszczęła 369 nowych interwencji . We wszystkich przypadkach miały one na celu udzielenie pomocy osobom doświadczającym przemocy (lub tym, co do których istnieje przypuszczenie, że jej doznają) poprzez kontakt z placówkami zajmującymi się przemocą w rodzinie na terenie zamieszkania pokrzywdzonego. Większość interwencji (87,3%) była przeprowadzona po zgłoszeniu telefonicznym, w większości przypadków z inicjatywy dzwoniącego (55,6%) lub po wspólnym rozważeniu tej możliwości z konsultantem (34,4%). W 2019 roku ponad połowa interwencji (56,6%) była możliwa dzięki informacjom uzyskanym od świadków: członków rodziny, sąsiadów oraz znajomych osób pokrzywdzonych. Zaledwie 17,3 proc. zgłaszających stanowiły ofiary przemocy domowej. W raporcie zaznaczono: „w uzasadnionych przypadkach (np. gdy zagrożone jest czyjeś życie) interwencja jest również rozpoczynana w wyniku samodzielnie podjętej decyzji dyżurującego. W analizowanym okresie taka sytuacja miała miejsce 37 razy (10%)".

Interwencje dotyczyły zazwyczaj więcej niż jednego rodzaju przemocy.
Najczęściej była to przemoc psychiczna oraz towarzysząca jej przemoc fizyczna.
Na trzecim miejscu wg statystyk było zaniedbanie.
Ofiarami przemocy najczęściej były dzieci (59,2%). W przypadku osób dorosłych – zdecydowanie kobiety. Specjaliści zazwyczaj podejmowali działania mające na celu powiadomienie służb (zazwyczaj Ośrodka Pomocy Społecznej lub Policji) o zaistniałej sytuacji.

Jak wskazano w raporcie: „**podstawową okolicznością, która sprawiała, że potrzebna okazywała się pomoc z zewnątrz, była powtarzalność przemocy i wiek osoby jej doznającej. Niepokojącym sygnałem skłaniającym do podjęcia działań było też nadużywanie alkoholu przez osobę stosującą przemoc".**

IV. DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE WĄGROWIECKIM

Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Wągrowcu lata 2016-2019

Tab. 1

	Rok			
Dane	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Ogólna liczba ofiar przemocy	53	72	81	69
Liczba ofiar-kobiet	36	63	71	62
Liczba ofiar-mężczyzn	6	9	7	2
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	41	72	78	66
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	37	63	72	61
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	4	9	6	5
Liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	0	0	0	0
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	17	45	57	47
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	0	0	0	0
Podejrzani sprawcy pod wpływem alkoholu-mężczyźni	17	45	57	46
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu-nieletni	0	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńczo-wychowawcza)	0	0	0	0

Tab. 2. Interwencje domowe przeprowadzone w Powiecie Wągrowieckim w latach 2015-2019

Okres	**Ilość przeprowadzonych interwencji domowych w Powiecie Wągrowieckim**	**Liczba wypełnionych Niebieskich Kart w trakcie interwencji policji**
2019	71	71 (52 miasto/ 14 wieś)
2018	78	78 (51 miasto/ 27 wieś)
2017	88	88 (48 miasto/40 wieś)
2016	74	74 (51 miasto/ 27 wieś)
2015	55	55 (35 miasto/ 20 wieś)

Dane z Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych przy Miejskich/Gminnych/Miejsko-Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wągrowieckiego

Tab. 1. Realizowane procedury Niebieskiej Karty (liczba realizowanych procedur NK na podstawie art. 9d ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o których przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego otrzymał informacje)

Obszar działania Zespołu Interdyscy-plinarnego	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Gmina wiejska Wągrowiec	53	28	23	24
Gmina wiejska Mieścisko	9	6	3	10
Gmina wiejska Damasławek	11	7	12	10
Gmina miejsko-wiejska Gołańcz	8	7	12	11
Gmina miejska Wągrowiec	100	103	110	121
Gmina miejsko-wiejska Skoki	19	32	21	34
Gmina wiejska Wapno	9	6	12	15
Razem Powiat Wągrowiecki	**209**	**189**	**193**	**225**

Tab.2. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty (liczba realizowanych procedur NK na podstawie art. 9d ust. 4 ustawy

Obszar działania Zespołu Interdyscy-plinarnego	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Gmina wiejska Wągrowiec	33	23	23	26
Gmina wiejska Mieścisko	9	6	3	8
Gmina wiejska Damasławek	11	7	12	10
Gmina miejsko-wiejska Gołańcz	18	13	20	15
Gmina miejska Wągrowiec	56	57	58	69
Gmina miejsko-wiejska Skoki	19	32	21	34
Gmina wiejska Wapno	9	5	13	11
Razem Powiat Wągrowiecki	**161**	**143**	**150**	**173**

Tab. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2019

Siedziba Zespołu Interdyscyplinarnego	Razem	kobiety	mężczyźni	dzieci
Gmina wiejska Wągrowiec	57	38	5	14
Gmina wiejska Mieścisko	10	7	0	3
Gmina wiejska Damasławek	36	17	0	19
Gmina miejsko-wiejska Gołańcz	66	21	20	25
Gmina miejska Wągrowiec	377	123	123	131
Gmina miejsko-wiejska Skoki	56	34	0	22
Gmina wiejska Wapno	25	8	10	7
Razem Powiat Wągrowieckie	**627**	**248**	**158**	**221**

Tab. działalność poradnictwa psychologicznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wągrowcu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

	2019	2020
procedura Niebieskie Karty inicjowana przez OIK	10	11
Klienci OIK z problemu przemocy w rodzinie – **po**krzywdzeni	47	30
Klienci OIK z problemu przemocy w rodzinie – sprawcy przemocy	3	2
Uczestnictwo psychologa w Gminnych Zespołach Interdyscyplinarnych	36	75
Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy domowej *	0	0

* brak osób zobowiązanych/zainteresowanych uczestnictwem w programie na terenie powiatu wągrowieckiego

V. PROGRAMY PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE w GMINACH POWIATU WĄGROWIECKIEGO

1. Gmina Damasławek

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2010-2020	
Adresaci:	- ofiary i sprawcy przemocy;- rodziny , dzieci, osoby dotknięte zjawiskiem przemocy; - przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psycholodzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy rodzinni i społeczni, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni; -wszyscy mieszkańcy gminy
Cel główny	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie Powstanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy w rodzinie
Cele szczegółowe	- systematyczne pogłębianie wiedzy nt zjawiska przemocy w rodzinie - zwiększanie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy i skuteczności ochrony ich praw -łączenie i koordynowanie działań lokalnych tj. sektora publicznego i organizacji pozarządowych -podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy w rodzinie - podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy
Realizatorzy	Koordynacja: GOPS Damasławek Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, policja, organizacje pozarządowe, kościół, związki wyznaniowe, służba zdrowia, kuratorzy
Oczekiwane efekty	-zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy Damasławek wobec zjawiska przemocy; - promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy; - edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie
Uwagi	W przygotowaniu program na lata 2021- 2025

2. Miasto i Gmina Gołańcz

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ NA LATA 2014-2020	
Adresaci:	Ofiary, sprawcy, świadkowie przemocy, specjaliści realizujący zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, mieszkańcy miasta i gminy Gołańcz
Cel główny	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie mieście i gminie Gołańcz

Cele szczegółowe	-utworzenie i rozwijanie działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego (PIK) ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Gołańcz - inicjowanie i wspieranie specjalistycznych programów, w szczególności edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych, adresowanych do ofiar, sprawców i świadków przemocy w rodzinie; -podnoszenie kompetencji i wspieranie rozwoju zawodowego specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - prowadzenie kampanii społecznych i akcji informacyjno-edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie; -integracja działań interdyscyplinarnych w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie i monitorowanie skuteczności tych działań
Realizatorzy	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Gołańcz
Oczekiwane efekty	Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców miasta i gminy Gołańcz
Uwagi	Przygotowany do przyjęcie przez Radę Miasta i Gminy Gołańcz Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w mieście i gminie Gołańcz na lata 2021-2025

3. Gmina Mieścisko

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	
Adresaci	Mieszkańcy gminy Mieścisko
Cel główny	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy.
Cele szczegółowe	- zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie. - wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy. - spadek liczby przypadków przemocy. - stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, broszury, udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp.
Realizatorzy	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku (w tym asystent rodziny); Urząd Gminy Mieścisko, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkoły na terenie Gminy Mieścisko, Komisariat Policji w Skokach, Ośrodek Zdrowia Lekarzy Rodzinnych w Mieścisku, Punkt Konsultacyjno – Edukacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku, Sąd Rejonowy w Wągrowcu, Przedszkole na terenie Gminy Mieścisko
Oczekiwane efekty	1. Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy. 2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie. 3. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.
Uwagi	Program realizowany od 2017 roku

4. Miasto i Gmina Skoki

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	
Adresaci	- rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy. - rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy. - przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą m.in. pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele i pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, pracownicy świetlic opiekuńczo-wychowawczych, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Cel główny	Ograniczenie zjawiska oraz skutków przemocy w rodzinie w Gminie Skoki poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.
Cele szczegółowe	-koordynacja działań lokalnych podmiotów (powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz poradnictwo w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy). -systematyczna edukacja środowiska lokalnego (przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym. przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy. -promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów -systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie
Realizatorzy	Interdyscyplinarny Zespół do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Przychodnia Lekarza Rodzinnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły. inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w programie.
Oczekiwane efekty	- zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy. -spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie, w tym spadek liczby rodzin, w których podejmowano interwencje wielokrotnie. - pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej-stała edukacja.
Uwagi	Program przyjęty w 2010 roku

5. Gmina Wapno

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE na lata 2011-2026	
Adresaci	Ofiary i sprawcy przemocy, rodziny i dzieci dotknięte zjawiskiem przemocy, przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi przemocą , wszyscy mieszkańcy gminy
Cel główny	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy
Cele szczegółowe	-systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy; zwiększenie dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i skuteczna ochrona ich praw; zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc, łączenie i koordynowanie działań sektora

	publicznego oraz organizacji pozarządowych, podnoszenie świadomości i wrażliwości w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji służb zajmujących się przemocą w rodzinie
Realizatorzy	Koordynator Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, szkołami, policją, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, kuratorami
Oczekiwane efekty	Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy Wapno wobec przemocy; promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy, edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy
Uwagi	-

6. Gmina miejska Wągrowiec

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020	
Adresaci:	Ofiary doznające przemocy w rodzinie, w tym : dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, sprawcy przemocy w rodzinie, świadkowie przemocy w rodzinie, przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielenia pomocy w sytuacji przemocy, społeczność lokalna
Cel główny	Skuteczna ochrona ofiar przemocy w rodzinie
Cele szczegółowe	-kompleksowa pomoc rodzinom, w których dochodzi do przemocy domowej; - pomoc rodzinom dysfunkcyjnym w przezwyciężaniu problemów; - monitorowanie sytuacji rodzin, w szczególności organizowanie współpracy służb zajmujących się ochroną ofiar przemocy
Realizatorzy	Zasoby instytucjonalne: Urząd Miejski w Wągrowcu, MOPS, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, KPP , PPP, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Zespół Służby Kuratorskiej przy Sądzie rejonowym, Poradnia Leczenia Uzależnień, publiczne i niepubliczne placówki oświatowe, publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe
Oczekiwane efekty	- zwiększenie świadomości wśród osób dorosłych w zakresie stosowania metod wychowawczych bez u użycia przemocy; -zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie; -zwiększenie skuteczności i dostępności przemocy; - wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie; -zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie; - wzrost wartości rodzinnych; - spadek liczby rodzin, w których interwencje policji i innych służb zajmujących się przemocą podejmowane są wielokrotnie; -zwiększenie wiedzy w zakresie przemocy w rodzinie wśród osób zajmujących się problematyką;

	-zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy
Uwagi	W przygotowaniu program od roku 2021

7. Gmina wiejska Wągrowiec

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025	
Adresaci:	mieszkańcy Gminy Wągrowiec, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie; osoby, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie; osoby, które stosują przemoc wobec najbliższych; świadkowie przemocy w rodzinie; osoby zawodowo zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
Cel główny	profilaktyka związana ze zjawiskiem przemocy oraz zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Wągrowiec
Cele szczegółowe	1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in. spotkania i pogadanki w szkołach. 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
Realizatorzy	1. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec; 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu; 3. Gminna Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu; 4. Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu; 5. Placówki oświatowe na terenie gminy i miasta Wągrowiec; 6. Ośrodki zdrowia na terenie gminy i miasta Wągrowiec; 7. Organizacje pozarządowe.
Oczekiwane efekty	1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
Uwagi	-

VI. Uwarunkowania systemowe i analiza SWOT dla tworzenia programu powiatowego

Artykuł 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zawiera otwarty katalog zadań własnych powiatu, zaś ust.4 – otwarty katalog zadań z zakresu administracji rządowej.
Przed nowelizacją z 2010 roku przepis ten wśród zadań własnych powiatu wskazywał wyraźnie jedynie tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie oraz prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, co należało już wcześniej – na podstawie art. 19 pkt.11 i 12 u. o p.s. – do zadań własnych powiatu. Organizowanie i prowadzenie takich miejsc zostało przypisane, zgodnie z art. 112 u.o p.s., powiatowym centrom pomocy rodzinie.

Obecnie obowiązujący art. 6 ust. 3 ustawy obejmuje **cztery rodzaje zadań własnych powiatu**. **Poza zapewnieniem osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz z ośrodkach interwencji kryzysowej , powiat zobowiązany jest do opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzin oraz do opracowania i realizacji programów profilaktycznych mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.**

Aspekt profilaktyczny drugiego rodzaju programów i promowanie prawidłowych metod wychowawczych w rodzinie wydaje się szczególnie istotny w kontekście regulacji wprowadzonej w 2010 roku do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zakazującej stosowania kar cielesnych wobec dzieci.

Do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat art. 6 ust. 4 ustawy zalicza w szczególności tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz opracowywanie i realizacje programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadania te finansowane są ze środków budżetu państwa. Zarówno zadania własne jak i zadania z zakresu administracji rządowej mają charakter obowiązkowy.

Powiatowy program jest komplementarny i niesprzeczny z Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przyjętymi i realizowanymi w gminach na terenie powiatu wągrowieckiego, z :

- GMINNYM PROGRAMEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2010-2020 –Gminy Damasławek;
- GMINNYM PROGRAMEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ NA LATA 2014-2020 oraz założeniami projektu Programu na lata 2021-205;
- GMINNYM PROGRAMEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE gminy Mieścisko;
- GMINNYM PROGRAMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE miasta i gminy Skoki;
- GMINNYM PROGRAMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE na lata 2011-2026 gminy Wapno;

- GMINNYM PROGRAMEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE 2017-2020 gminy miejskiej Wągrowiec;

- GMINNYM PROGRAMEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE na lata 2021-2025 gminy wiejskiej Wągrowiec

Program jest również zgodny z aktami prawnymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym, funkcjonującymi zarówno na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom przemocy, prowadzenia oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Celami szczegółowymi priorytetu przeciwdziałania przemocy w rodzinie programu krajowego są : wspieranie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych we współpracy z policją, pomocą społeczną, placówkami lecznictwa odwykowego, powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, a także zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dzieciom – ofiarom przemocy oraz ich rodzinom.

Cele Programu są także spójne z poniższymi dokumentami:

• ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218);
• ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
• ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz.1359);
• ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277 ze zm.);
• ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019r., poz. 852 ze zm.);
• ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821).
• ustawą z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920);
• ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
• ustawą z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.);
• ustawą z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444); • ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30 ze zm.)

ANALIZA SWOT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE WĄGROWIECKIM

Analiza SWOT określa atuty i mankamenty analizowanego problemu oraz ukazuje bariery i utrudnienia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Określa także jednak szanse, które odpowiednio wykorzystane mogą zminimalizować większość zdiagnozowanych barier i przeszkód

Słabe strony	**Mocne strony**
1. Zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości oraz utrwalone i podtrzymywane poprzez mity i stereotypy. 2. Zjawisko nierozpoznawalne, nie nazwane po imieniu nawet przez same ofiary, a szczególnie świadków i sprawców. 3. Pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań. 4. Niepełna koordynacja działań poszczególnych służb. 5. Niedostateczna pomoc specjalistyczna dla osób dotkniętych przemocą , zwłaszcza w małych miejscowościach i na wsi. 6. Utrudniony dostęp do terapii rodzinnej 7. Zjawisko silnie skorelowane z innymi szkodliwymi zjawiskami (alkoholizmem, innymi uzależnieniami, bezrobociem) , może być tak ich skutkiem jak przyczyną. 8. Brak organizacji pozarządowych zajmujących się wspieraniem ofiar przemocy domowej . 9. Niewystarczająca ilość środków finansowych na specjalistyczne szkolenia	1. Legislacyjny brak zgody na stosowanie przemocy w rodzinie 2. Krajowy Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Funkcjonowanie w gminach Interdyscyplinarnych Zespołów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacja gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy. 4. Poradnictwo psychologiczne i wsparcie świadczone w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. 5. Baza miejsc schronienia w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej 6. Bliska odległość do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy domowej w Pile. 7.Umożliwianie uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej . 8. Zjawisko nagłaśniane i potępiane przez media . 9. Dostępność instytucji pomocowych dla ofiar przemocy. 10. Szybkie reagowanie na informacje o przemocy w rodzinie – działania podejmowane zgodne z obowiązującymi procedurami. 11. Wysoki poziom moralno-etyczny oraz kompetencje kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Zagrożenia	Szanse
1. Zjawisko powodujące duże szkody społeczne 2. Sytuacja prawna, socjalno-bytowa oraz ekonomiczna sprawców jest dużo lepsza niż ofiar. 3. Skutki przemocy są odczuwalne przez ofiary i świadków latami, nawet po ustaniu przemocy. 4. Rozciągnięte w czasie działania od ujawnienia przemocy do trwałej zmiany sytuacji ofiary. 5. Nieadekwatne do potrzeb nakłady finansowe na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 6. Brak kompleksowej pomocy ofierze przemocy- ograniczony zakres usług świadczonych przez kolejne instytucje 7. Wypalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej	1. Powszechny brak zgody na stosowanie przemocy w rodzinie i społeczne uwrażliwienie na występujące akty przemocy w rodzinach 2. Realizacja na poziomie powiatu i gmin spójnych systemów profilaktyki mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 3. Rosnący wskaźnik zaufania do instytucji udzielających pomocy osobom pokrzywdzonym. 4. Szkolenia dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania i reagowania na przemoc w rodzinie. 5. Realna współpraca samorządów terytorialnych z innymi podmiotami realizującymi zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 6. Edukacja społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie

VII. Adresaci, założenia programu, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki

Adresaci programu:

Program adresowany jest w szczególności do:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie ;

- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie.

- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą w rodzinie, w szczególności pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, pedagogów i psychologów, pracowników służby zdrowia, członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych oraz Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , kuratorów sądowych, prokuratury, sądownictwa , członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,

- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania,

- zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
- edukacji mieszkańców powiatu siedleckiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów szczebla powiatowego zaangażowanych w realizację założeń pomocy osobom uwikłanym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonych.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie wągrowieckim

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy 1 :

Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

1) Organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.
2) Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
3) Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Wągrowieckiego w zakresie organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy w rodzinie.
4) Współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze i środowiskami senioralnymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w stosunku do seniorów.
5) Współpraca z jednostkami/placówkami integracji w zakresie przeciwdziałania przemocy w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

1) Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
2) Ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie.
3) Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
4) Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i seniorów.
5) Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak najszerszej liczby odbiorców.

Wskaźniki:

1) Liczba wykonanych /przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w Powiecie Wągrowieckim .
2) Liczba kampanii informacyjno – promocyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
3) Liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, seniorów, osób niepełnosprawnych .
4) Liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców.

Cel szczegółowy 2 :

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.

Działania:

1) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy.
2) Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy.
3) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

1) Swobodny, nieograniczony ekonomicznie dostęp do informacji dla ofiar przemocy.
2) Dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla ofiar przemocy.
3) Swobodny dostęp do terapii dla ofiar przemocy.

Wskaźniki:

1) Liczba osób korzystających z pomocy w ramach ośrodka interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w podziale na wiek i płeć.
2) Liczba ofiar przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
3) Liczba osób korzystających ze specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.

Cel szczegółowy 3:

Niwelowanie zachowań przemocowych sprawców przemocy domowej .

Działania:

1) Umożliwienie uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.
2) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy.
3) Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla sprawców przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

1) Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców oraz pracy nad sobą.
2) Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u sprawców przemocy.
3) Podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.
4) Zwiększenie liczby sprawców przemocy korzystających z profesjonalnej terapii psychologicznej.

Wskaźniki:

1) Liczba sprawców przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego.
2) Liczba sprawców przemocy korzystających z długofalowych terapii specjalistycznych.
3) Liczba wdrożonych programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy.

Realizatorzy i współrealizatorzy programu

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” ma charakter długofalowy.
Będzie realizowany i koordynowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Wągrowieckim oraz poza nim.

VIII. Harmonogram działań na lata 2021-2025

Cele do realizacji	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji	Źródło finansowania
1.Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.	1. Opracowanie i publikacja/zakup ulotek , broszur, plakatów dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w Powiecie Wągrowieckim. 2.Umieszczenie informacji o możliwości uzyskania wsparcia dla ofiar oraz sprawców przemocy na stronie internetowej PCPR. 3.Organizowanie zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy dla rodziców, opiekunów osób niepełnosprawnych i seniorów. 4.Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i umiejętności opanowania emocji oraz reagowania na przemoc.	1. Organizowanie kampanii informacyjnych promujących: życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy. 2. Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie . 3. Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Wągrowieckiego w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych oraz informacyjno – edukacyjnych z zakresu przemocy.	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodki Pomocy Społecznej – Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Organizacje pozarządowe , kościoły i związki wyznaniowe – Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna - inne podmioty	2021 - 2025	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.	1.Umożliwienie swobodnego korzystania mieszkańcom Powiatu Wągrowieckiego z poradnictwa psychologicznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej 2.Udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą	1. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa działającego na rzecz przemocy w rodzinie. 2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar 3. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy. 4. Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodki Pomocy Społecznej – Służba zdrowia – Organizacje pozarządowe	2021 - 2025	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
3. Niwelowanie zachowań przemocowych sprawców przemocy	1. Edukacja sprawców	1. Uczestnictwo sprawców przemocy w programach korekcyjno – edukacyjnych. 2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy. 3. Zorganizowanie specjalistycznych , długofalowych terapii dla sprawców przemocy.	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodki Pomocy Społecznej – Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Służba zdrowia – Organizacje pozarządowe – Policja, areszt śledczy, sąd, prokuratura	2021- 2025	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

IX. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu na podstawie informacji od pozostałych realizatorów programu.
Ewaluacja realizowana będzie w szczególności poprzez weryfikację:
- liczby założonych „Niebieskich Kart"
- liczby osób dotkniętych przemocą;
- liczby osób poszkodowanych i objętych terapia;
- liczby sprawców przemocy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi;
- liczby przeprowadzonych kampanii i konferencji dotyczących przemocy;
- liczby szkoleń i przeszkolonych osób mających pomagać ofiarom przemocy;
- liczy zespołów interdyscyplinarnych

Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu Wągrowieckiego w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu.